

§ 5

Dnr 2018/KS 0032 003

Svar på remiss om förslag till integrationsstrategi

Beredningen för medborgardialog och mångfalds förslag till kommunstyrelsen

- Förslaget till integrationsstrategi tillstyrks med följande tilläggsförslag: att religionsfriheten förtydligas i integrationsstrategin, att gymnasiet inkluderas i avsnitt 3.2 Skola, att Tyresö bostäders styrelse föreslås anta strategin samt att ett förtydligande skrivs in om att civilsamhället ska inkluderas i nämndernas arbete med målformuleringar och aktiviteter.

Beskrivning av ärendet

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har i kommunplanen fått i uppdrag att ta fram en integrationsstrategi. Utvecklingsförvaltningen har arbetat fram ett förslag till integrationsstrategi med syftet att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället.

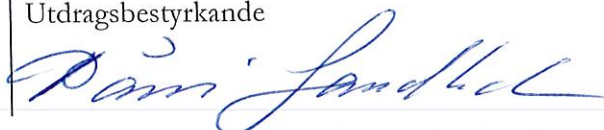
Kommunstyrelsen behandlade ärendet 2018-02-06 § 23 och beslutade att remittera förslaget till kommundirektören för att beskriva etableringsprocessen och förtydliga vilka krav som ska ställas för att individen ska klara egen försörjning och etablera sig samt förtydliga vissa delstrategier. Förslaget till integrationsstrategi kompletterades och förtydligades enligt kommunstyrelsens beslut.

Efter kompletteringar togs ärendet åter till behandling i kommunledningsutskottet den 22 februari. Kommunledningsutskottet beslutade att remittera förslaget till integrationsstrategi till barn- och utbildningsnämnden, byggnadsnämnden, gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden och beredningen för medborgardialog och mångfald för synpunkter och kompletteringar senast den 29 mars.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Ordförandeförslag

Integrationsstrategin är ett övergripande dokument som förtydligar vilka områden som vi i Tyresö kommun ska prioritera i arbetet med integration. Det är viktigt att strategin är på en övergripande nivå och att nämnderna bryter ner strategin till konkreta mål och insatser inom respektive verksamhetsområde. Det är mycket positivt att integrationsstrategin implementeras i styrprocessen. Då jag anser att det inte finns något att erinra eller tillägga föreslår jag att beredningen tillstyrker förslaget till integrationsstrategi.

Yrkande

Eija Rätty (S) yrkar att följande synpunkter inkluderas i remissvaret: att religionsfriheten förtydligas i integrationsstrategin, att gymnasiet inkluderas i avsnitt 3.2 Skola samt att Tyresö bostäders styrelse föreslås anta integrationsstrategin.

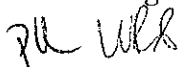
Emelie Weski (S) yrkar att på att beredningen i sitt remissvar föreslår att ett förtydligande skrivs in i integrationsstrategin om att civilsamhället ska inkluderas i nämnderna arbete med målformuleringar och aktiviteter.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om beredningen bifaller yrkande från Eija Rätty (S) om tillägg till beredningens remissvar och finner att beredningen bifaller yrkandet.

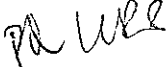
Ordföranden ställer frågan om beredningen bifaller yrkande från Emelie Weski (S) om tillägg till beredningens remissvar och finner att beredningen bifaller yrkandet.

Ordföranden finner att beredningen tillstyrker förslaget till integrationsstrategi med följande tilläggsförslag:
att religionsfriheten förtydligas i integrationsstrategin, att gymnasiet inkluderas i avsnitt 3.2 Skola, att Tyresö bostäders styrelse föreslås anta strategin samt att ett förtydligande skrivs in om att civilsamhället ska inkluderas i nämndernas arbete med målformuleringar och aktiviteter.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	--	--	--------------------

Bilagor

Kommunledningsutskottet protokollsutdrag 2018-02-22 §18.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	--	--	--------------------

§ 18

Dnr 2018/KS 0032 003

Integrationsstrategi

Kommunledningsutskottets beslut

- Förslaget till integrationsstrategi remitteras till barn- och utbildningsnämnden, byggnadsnämnden, gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden och beredningen för medborgardialog och mångfald för synpunkter och komplettering senast 29 mars.

Beskrivning av ärendet

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har i kommunplanen fått i uppdrag att ta fram en integrationsstrategi. Utvecklingsförvaltningen har arbetat fram ett förslag till integrationsstrategi med syftet att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har behandlat ärendet och föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta strategin.

Kommunstyrelsen behandlade ärendet 2018-02-06 § 23 och beslutade att remittera förslaget till kommundirektören för att beskriva etableringsprocessen och förtydliga vilka krav som ska ställas för att individen ska klara en egen försörjning och etablera sig samt förtydliga vissa delstrategier. Förslaget till integrationsstrategi har nu kompletterats och förtydligats enligt kommunstyrelsens beslut.

Bilagor

Integrationsstrategi.pdf

Kommunstyrelsen protokollsutdrag 2018-02-06 §23.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--

Integrationsstrategi

Beslutsdatum	2018-XX-XX	Dokumenttyp	Policy
Beslutad av	Kommunfullmäktige	Dokumentägare	Förvaltningschef för utvecklingsförvaltningen
Diarienummer	2018/KS 0032 003	Giltighetstid	Gäller tills vidare

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Varför en integrationsstrategi?.....	3
1.2	Vad är integration?.....	3
1.3	Termer begrepp och definitioner som används i strategin.....	4
1.4	Fakta i siffror	5
2	Vision och syfte.....	6
2.1	Vem riktar sig strategin till?.....	6
3	På vilka arenor ska Tyresö kommun arbeta med integration?	7
3.1	Arbete och sysselsättning.....	7
3.2	Skola.....	8
3.3	Språkkunskap.....	9
3.4	Fritid	9
3.5	Bostäder.....	10
3.6	Delaktighet och påverkan	10
4	Hur får strategin effekt?	11
4.1	Modell för integration	12
5	Hur har vi tagit fram integrationsstrategin?	13
6	Bilagor	14
6.1	Implementering av integrationsstrategin.....	14
6.2	Etableringsprocessen.....	15

Senast reviderad av dokumentägaren	
Reviderad med anledning av	

1 Inledning

1.1 Varför en integrationsstrategi?

Det aktuella världsläget med många människor som befinner sig på flykt undan krig och förföljelse har påverkat Tyresö kommun på flera områden. Den största utmaningen har varit att hitta bostäder till de nyanlända. För att människor ska kunna känna att de är en del av samhället behöver mottagningen av dem som kommer hit fungera på kort och lång sikt. Strategin ska ligga till grund för kommunens arbete för ett integrerat samhälle. Det viktigaste i det arbetet är att uppnå egen försörjning.

I Tyresö kommun har integrationsenheten uppdraget att arbeta med etablering av nyanlända. Deras arbete sker i nära samarbete med arbetsförmedlingen och beskrivs schematiskt i bilaga 6.2 Etableringsprocessen.

Integrationsstrategin jämförs med en policy enligt modellen för styrdokument i kommunens styrprocess.

1.2 Vad är integration?

Integration omfattar exempelvis tillträde till arbetsmarknaden, egen försörjning, delaktighet i samhällslivet och kunskaper i det svenska språket. Integration innebär inte assimilation, det vill säga förnekande av kulturell bakgrund och etnisk identitet. Motsatsen till integration är segregation och utanförskap.

Integration omfattar rätten att behålla sin kulturella särart och sin etniska identitet. Däremot måste alltid en viss anpassning ske i olika möten mellan människor och denna anpassning måste vara ömsesidig. Integrationsprocessen sker både på individuell nivå och på samhällsnivå där alla behöver ta ett gemensamt ansvar för en lyckad integration. Processen sker i form av delaktighet i olika typer av sociala relationer i samhället. Integrationspolitikens mål ska främst uppnås genom insatser

som riktar sig till hela befolkningen. Ibland måste däremot dessa insatser ske riktat mot en speciell grupp människor för att stödja och möjliggöra integration.¹

1.3 Termer, begrepp och definitioner som används i strategin

Asylsökande - En utländsk medborgare som tagit sig till Sverige och begärt skydd, men som ännu inte fått sin ansökan slutligt prövad av Migrationsverket och/eller migrationsdomstol. Personen kan bo i eget boende eller i något av Migrationsverkets boenden. Ibland blir personen kvar i Migrationsverkets boende efter beviljat uppehållstillstånd i väntan på att få stöd med bosättning.

Nyanländ person

En nyanländ person är någon som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Även anhöriga till dessa personer anses vara nyanlända. En person är nyanländ under tiden som han eller hon omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år.

Ensamkommande barn

Asylsökande barn eller ungdomar under 18 år som kommer till Sverige utan föräldrar eller annan vårdnadshavare. Ensamkommande barn kan placeras i ett hem för vård eller boende (HVB) eller i ett stödboende. Avgörande för vilken form av boende som kan bli aktuellt för respektive barn är åldern på barnet och vilket behov av stöd barnet har.

Utrikes född - alla personer som är folkbokförda i Sverige men födda i annat land (det vill säga även nordiska medborgare).²

---

¹ <https://skt.se/download/18.../Projektplan+integrationsstrategi+20121011.pdf>

² <https://www.migrationsverket.se/OmMigrationsverket/Ordforklarings.html>

1.4 Fakta i siffror

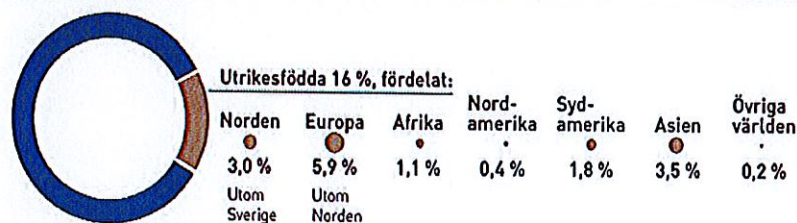
BEFOLKNING 2016

	Riket	Stockholms län	Tyresö
Folkmängd	9 995 153	2 269 060	47 103
Därav andel (%)			
Kvinnor	49,8	50,1	50
Män	50,2	49,9	50
Utländsk bakgrund*	23,2	32,1	21,3
Utrikes födda	17,9	24,1	16
Utländska medborgare	8,5	10,9	7,3
Medelålder	41,2	39,1	39,2

*Utrikes födda samt inrikes födda med båda föräldrarna födda utomlands.

Källa SCB

UTLÄNDSK FÖRDELNING 2016 I TYRESÖ

Källa SCB

Tyresö kommun tog 2015 emot 141 ensamkommande barn. Under 2016 blev kommunen inte anvisad några ensamkommande barn. Under 2017 har kommunen tagit emot 17 ensamkommande barn.

Tyresö kommun tog 2015 emot 80 nyanlända personer med permanent uppehållstillstånd. 2016 var motsvarande antal människor 103. År 2017 blev 121 personer med permanent uppehållstillstånd mottagna i kommunen.

2 Vision och syfte

I Tyresös kommunplan står det;

Tyresö är en öppen, tolerant och välkomnande kommun som tar sin del av ansvaret för människor som flyr från krig och förtryck. I fokus för integrationsarbetet, som tillhör det bästa i landet, står att snabbt få nyanlända i arbete och egen försörjning.

Syftet med strategin är att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället.

2.1 Vem riktar sig strategin till?

Integrationsstrategin riktar sig i första hand till kommunens tjänstemän, chefer och politiker, för att de ska kunna tillämpa den i sitt dagliga arbete. Strategin är också ett dokument som alla som bor och vistas i Tyresö kommun har möjlighet att läsa. Integrationsstrategin är ett övergripande dokument som vägleder och ger stöd gällande vilka områden som Tyresö kommun ska prioritera i arbetet med integration.

Integrationsstrategin fokuserar i första hand på nyanlända som kommit hit från krig och förtryck. En nyanländ person är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Även anhöriga till dessa personer anses vara nyanlända. En annan viktig målgrupp är ensamkommande barn. Varje år kommer barn och ungdomar utan medföljande förälder eller annan vårdnadshavare till Sverige för att ansöka om asyl. I Tyresö finns flera ensamkommande barn som bor på boende för ensamkommande eller i familjehem. Barnen kan antingen vänta på asyl eller ha fått permanent uppehållstillstånd. I Sveriges Kommuner och Landstings agenda för integration beskrivs att system och processer för asylmottagande, kommunmottagande och bosättning måste utgå från att alla asylsökande är potentiella nyanlända.³

³ <http://webbutik.ski.se/sv/artiklar/skis-agenda-for-integration.html>

3 På vilka arenor ska Tyresö kommun arbeta med integration?

Regeringen har identifierat ett antal områden som behöver utvecklas och förstärkas för att bygga ett samhälle som håller ihop och för att motverka segregation. Det handlar om effektivare etablering, fler vägar till arbete, fler som slutför sin utbildning och bättre tillgång till bostäder.⁴ Tyresö kommun vill utöver arbete, utbildning och bostad också poängtera att den sociala arenan är viktig för integration, exempelvis fritidsaktiviteter och boendemiljöer. För att nå fler är det viktigt med information och agerande på flera olika arenor.

3.1 Arbete och sysselsättning

Arbete är nyckeln till nyanländas etablering i Sverige. Arbete ger, förutom egen försörjning, möjlighet att utveckla kunskaperna i det svenska språket och om det svenska samhället. Arbete bidrar också till ett utökat socialt nätverk. Många nyanlända är i yrkesverksam ålder och har såväl utbildning som erfarenhet som i större utsträckning bör tas tillvara, inte minst inom områden där det råder brist på arbetskraft.⁵ Den offentliga sektorn och näringslivet kommer under de närmaste åren att ha ett stort behov att rekrytera ny arbetskraft på grund av omfattande pensionsavgångar.

Strategi

- Effektivisera etableringsprocessen genom myndighetssamverkan.
- Erbjuda arbetsmarknadsprogram som instęp på arbetsmarknaden.
- Tyresö kommun som arbetsgivare ska erbjuda praktikplatser. De personer som är folkbokförda i Tyresö och har bott i Sverige i max fyra år ska ha möjlighet att söka dessa platser.
- Validera kunskaper och anpassa utbildningsinsatser för att personer så snabbt som möjligt ska komma i arbete.
- Anordna kurser i att söka arbete så att individer på egen hand etablerar sig på arbetsmarknaden innan tiden för etableringen löper ut.

⁴ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/nyanlandas-etablering/mal-for-nyanlandas-etablering/>

⁵ ibid

Indikatorer

Arbete och sysselsättning mäts inom åldern 16-64 år genom följande indikatorer och fördelas på kön:

- Andel utrikes födda i sysselsättning i kommunen.
- Andel utrikes födda i kommunen som har deltagit i arbetsmarknadsprogram.
- Andel utrikes födda i kommunen som studerar.
- Antalet praktikplatser utslaget på antalet vuxna nyanlända i Tyresö.⁶

3.2 Skola

Nästan alla barn som bor eller vistas i Tyresö är möjliga att nå via skolan. Rätten till utbildning finns bland annat i den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna, som en del av de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna, samt i barnkonventionen. Vikten av utbildning tas också upp i agendan för en global hållbar utveckling som antogs 2015 av FN:s generalförsamling. Agendan består av 17 mål som under de kommande 15 åren ska uppnå tre saker: att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen och lösa klimatkrisen. Mål 4 "God utbildning för alla" syftar till att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Enligt skollagen syftar utbildningen inom skolan till "att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på."

Strategi

- Erbjud utbildning enligt skollagen.
- Fånga upp och anpassa utbildningen utifrån individens kunskapsnivå och inriktning.

Indikatorer

- Andel elever som avslutar grundskolan med godkända betyg.
- Andel elever som fullföljer sin utbildning.

---

⁶ Antalet beräknas på de personer som ingick i etableringen föregående år.

3.3 Språkkunskap

En betydelsefull faktor för integration är språkkunskaper. Språkfärdighet påverkar individens möjlighet till arbete, delaktighet och engagemang i samhället. Att lära sig språk och utveckla det görs i många olika sammanhang, exempelvis på arbetet, praktikplatsen, skolan och fritiden.

Strategi

- Erbjudna plattformar för att praktisera svenska.
- Vuxna lär sig svenska via SFI.
- Barn lär sig svenska i förskola och skola.

Indikatorer

- Andel personer i kommunen godkända i svenska för invandrare (SFI).
- Andel personer i kommunen som uppnått målen i de nationella slutproven för kurs B, C och D i svenska för invandrare.
- Andel elever i kommunen i årskurs nio med minst betyget godkänt i svenska som andraspråk.
- Andelen elever på gymnasiets program språkintröduktion som når betyg motsvarande årskurs nio i svenska som andraspråk

3.4 Fritid

Arbetsplatser och skolor är naturliga mötesplatser och ger möjlighet till integration mellan människor. Det kan också fritiden göra. Att mötas i föreningar, idrottsklubbar, kulturarrangemang eller andra mötesplatser kan också ha en integrerande funktion. Det som skiljer fritidsaktivitet från skola och arbete är att det sker på basis av intresse och frivillighet. Det blir en arena för positiva möten. En meningsfull fritid är en viktig byggsten för ett välkomnande samhälle.

Strategi

- Erbjudna riktat stöd till föreningsliv och civilsamhälle.
- Erbjudna ett varierat och inkluderande utbud av fritidsaktiviteter.
- Utveckla mötesplatser för spontanaktiviteter som till exempel bibliotek, fritidsgårdar, multiarenor och utegym.
- Utveckla spontana mötesplatser som till exempel lekplatser, torg och caféer.

Indikatorer

- Utbetalt stöd till integrationsprojekt

3.5 Bostäder

Det är enligt lag kommunernas ansvar att ordna bostäder till personer som anvisas till kommunen. En trygg boendesituation är en förutsättning för att nyanlända på bästa sätt ska kunna komma igång med sin etablering, lära sig svenska och komma ut i arbete.⁷

Strategi

- En bra mix av bostäder och variation i upplåtelseformer är viktig för integrationen.
- Utformningen av boendemiljöer och det offentliga rummet ska vara inkluderande för alla invånare.
- Anordna kurser i att söka bostad så att individen på egen hand etablerar sig på bostadsmarknaden innan tiden för etableringen löper ut.

Indikator

- Antal anvisade bostäder

3.6 Delaktighet och påverkan

Det är viktigt att alla människor har möjlighet att engagera sig i samhällsutvecklingen. Genom att delta och påverka skapar vi vår gemensamma framtid. Det kanske mest grundläggande är att utnyttja rätten att rösta.⁸

För att få rösta i kommunval gäller följande:

- Svensk medborgare och folkbokförd i kommunen.
- Medborgare i något av EUs medlemsländer eller medborgare i Island eller Norge och folkbokförd i kommunen.
- Medborgare i något annat land än de som räknats upp ovan och har varit folkbokförd i Sverige i tre år i följd före valdagen, samt är folkbokförd i kommunen/landstinget.

⁷ <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/Sv/nyheter/2016/Pages/bostadslosningar-vid-mottagande-av-nyanlanda.aspx>

⁸ <http://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/det-demokratiska-systemet-i-sverige/delta-och-paverka/>

Det finns också andra sätt att påverka. Tyresö kommun tar emot synpunkter och förslag från alla som bor eller vistas i Tyresö kommun. Det går att använda sig av synpunktshanteringen, Tyresöinitiativet eller höra av sig via brev, e-post och telefon. Det går också bra att personligen komma till kommunen och lämna synpunkter.

Strategi

- Ge kunskap om och delaktighet i det svenska samhället genom samhällsvägledning.
- Ta fram material på olika språk.
- All kommunikation och material i Tyresö kommun ska tas fram med ett medvetet förhållningssätt och spegla samhällets mångfald.
- Kompetens i främmande språk är meriterande vid viss rekrytering.

Indikatorer

- Antal trycksaker som tagits fram på flera språk.
- Antal sidor på hemsidan som finns översatta.
- Antal språk som talas i servicecenter och integrationsenheten.

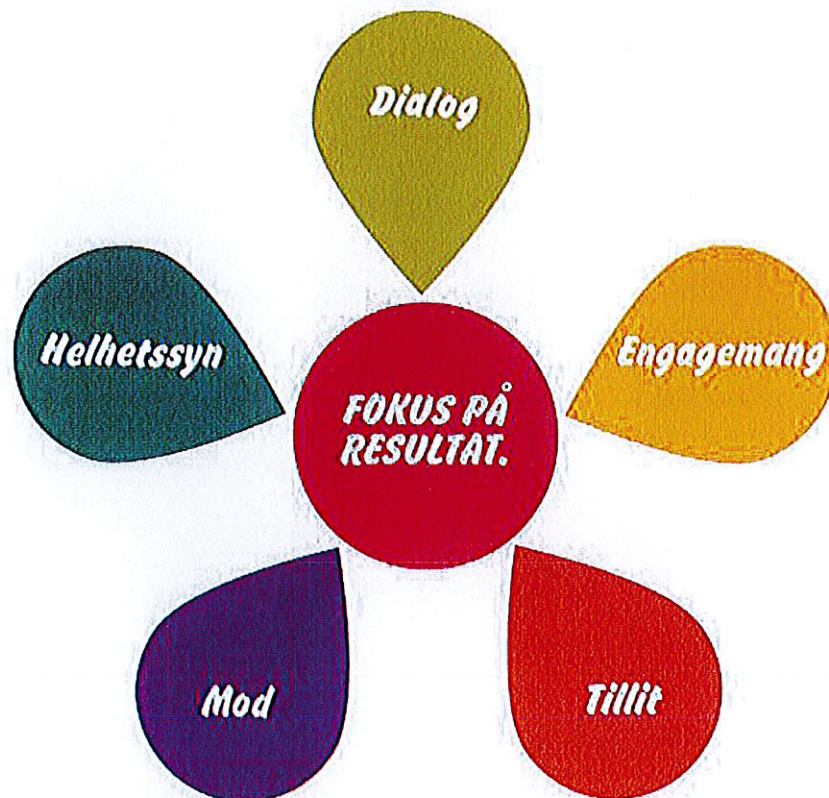
4 Hur får strategin effekt?

Integrationsstrategin ska ingå i planering och uppföljning på nämndnivå och verksamhetsnivå. Med integrationsstrategin som utgångspunkt ska nämnderna och verksamheterna själva skapa nämndmål, indikatorer och aktiviteter som tillhör respektive område arbete och sysselsättning, skola, språk, fritid, bostad och delaktighet och påverkan. Uppföljning kommer vara en del av styrprocessen. Speciella verktyg och stöd till verksamheterna kommer att tas fram inför nämndarbetet 2018.

I bilaga 6:1 finns ett flödesschema där processen för hur strategin ska implementeras beskrivs.

4.1 Modell för integration

Tyresö kommun har tagit fram en ledarfilosofi som modell för hur chefer kan arbeta för att nå målet att bli en attraktiv arbetsgivare. Vi kan även ha utgångspunkt i denna filosofi för att nå målet med integrationsstrategin. Så som vi vill att våra ledare ska leda i kommunen, så vill vi att vi alla ska leda varandra i ett integrerat Tyresö. Figuren kan ses som en blomma med olika färger eller som en människa. Längst upp i huvudet, det gröna fältet, finns dialog. Dialog kan symbolisera vikten av en öppen och tydlig kommunikation med alla som bor och vistas i Tyresö kommun. I det gula och blå fältet, armarna, finns helhetssyn respektive engagemang. Engagemang kan stå för nyfikenhet och intresse för varandra. Helhetssynen innebär att vi alla samarbetar för kommunens bästa. I det lila och röda fältet, fötterna, finns tillit och mod. Mod att våga lita på varandra och tillit för att kunna visa förtroende för varandra. I mitten, magen, det rosa fältet står fokus på resultat alltså arbete, sysselsättning och boende.

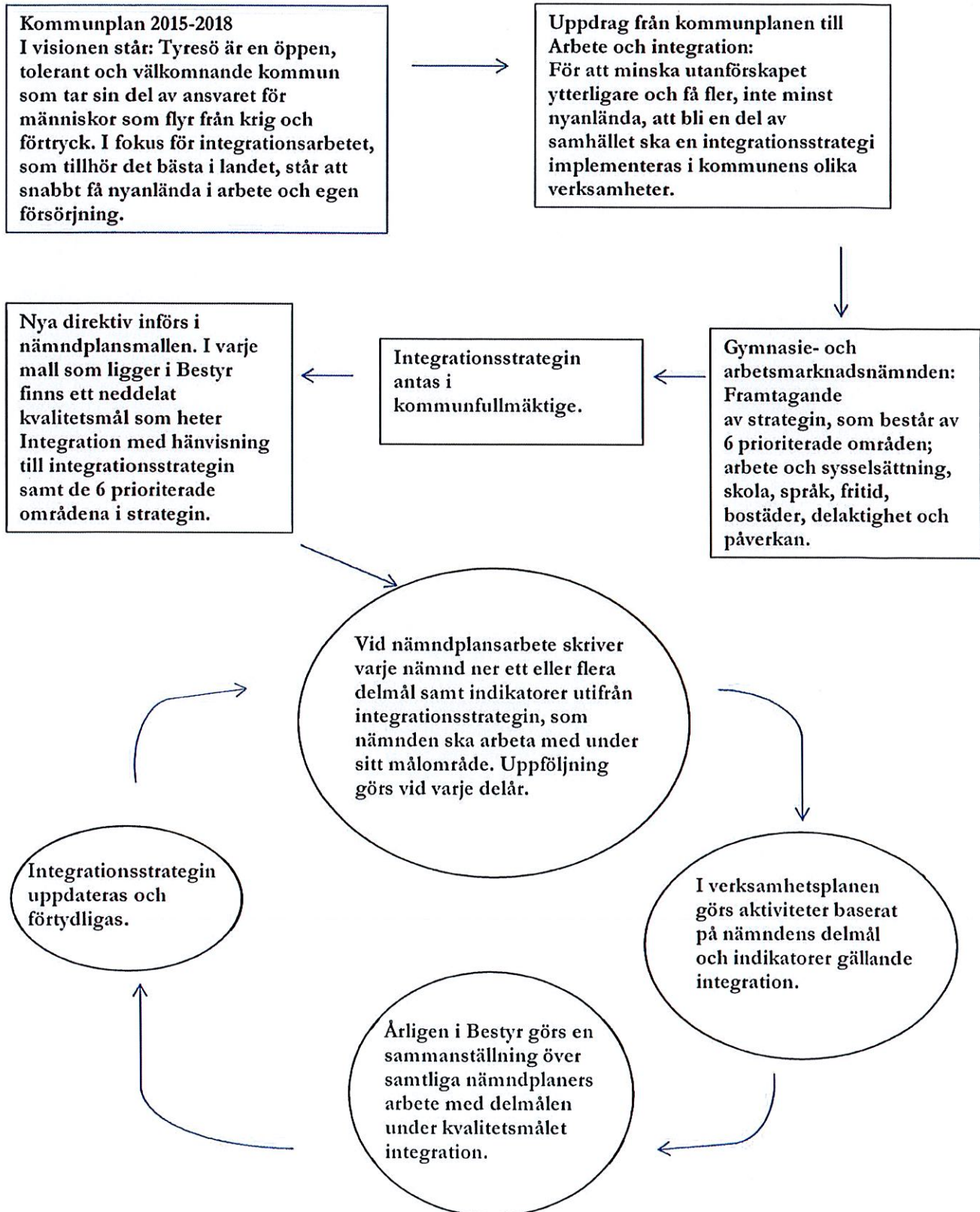
Nära ledarskap tillsammans – vi leder Tyresö framåt!

5 Hur har vi tagit fram integrationsstrategin?

En kartläggning har gjorts av olika relevanta dokument för Tyresö kommuns integrationsstrategi. Information har hämtats från interna styrdokument och andra relevanta egenproducerade planer. Dialog har förts med andra kommuner för att se hur de arbetar med integration. Andra betydelsefulla informationskällor är regering, riksdag, Sveriges Kommuner och Landsting, Länsstyrelsen och Migrationsverket. För att förankra och bygga upp strategin har alla förvaltningar fått tillfälle att gå igenom materialet och komma med synpunkter.

6 Bilagor

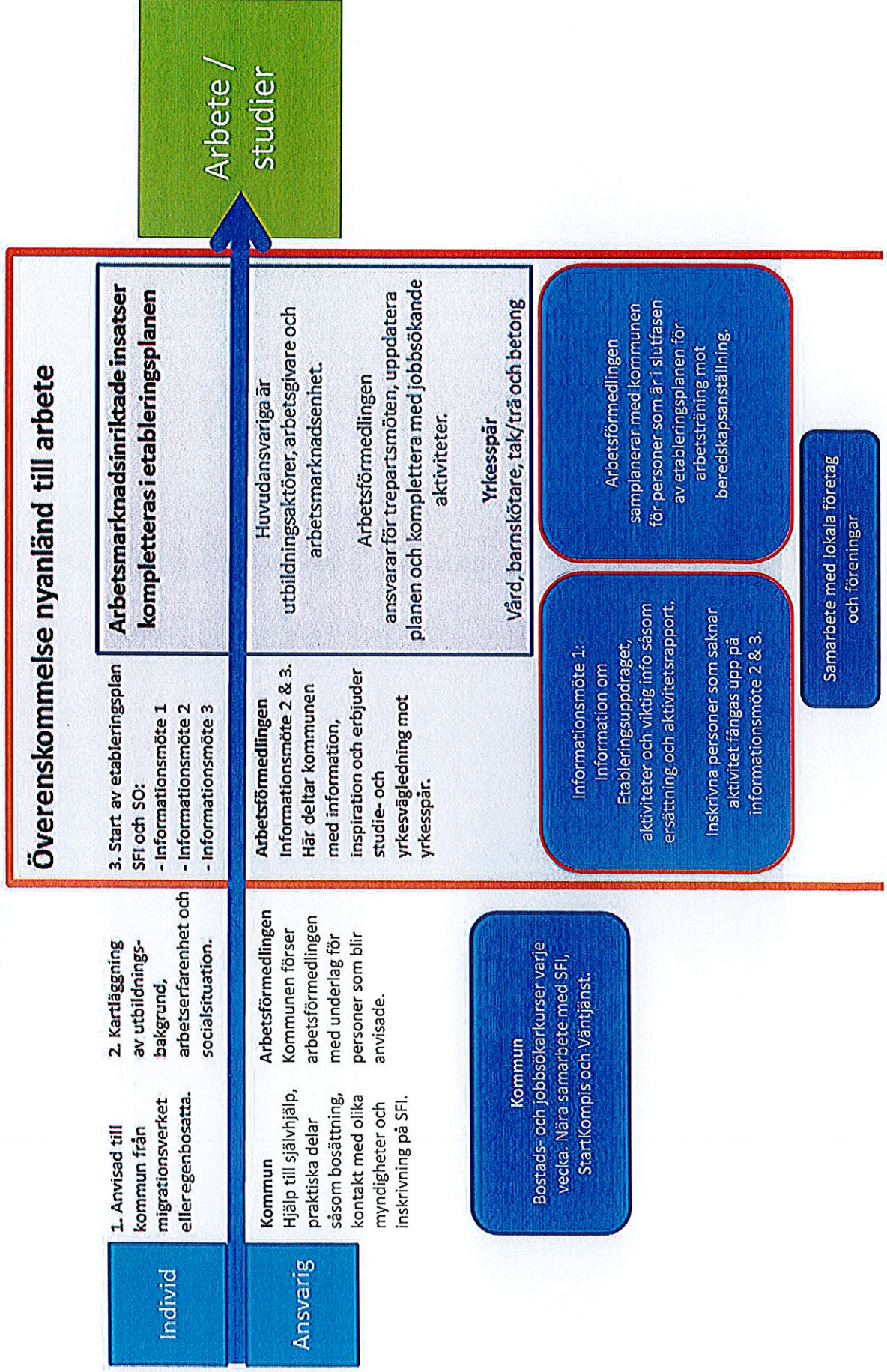
6.1 Implementering av integrationsstrategin

6.2 Etableringsprocessen

Samverkansprocess mellan kommun och Arbetsförmedlingen

§ 23

Dnr 2018/KS 0032 003

Integrationsstrategi

Kommunstyrelsens beslut

- Förslaget till integrationsstrategi remitteras till kommundirektören för att beskriva etableringsprocessen och förtydliga vilka krav som ska ställas för att individen ska klara en egen försörjning och etablera sig samt förtydliga vissa delstrategier.

Anders Wickberg (SD) deltar inte i beslut.

Beskrivning av ärendet

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har i kommunplanen fått i uppdrag att ta fram en integrationsstrategi. Utvecklingsförvaltningen har arbetat fram ett förslag till integrationsstrategi med syftet att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har behandlat ärendet och föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta strategin.

Kommunledningsutskottet har berett ärendet och föreslår att kommunstyrelsen remitterar förslaget till integrationsstrategi till barn- och utbildningsnämnden, byggnadsnämnden, gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden för synpunkter senast 29 mars.

Bilagor

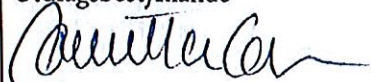
Kommunledningsutskottet protokollsutdrag 2018-01-24 §12.pdf

Förslag till integrationsstrategi 20180117.pdf

Protokollsutdrag gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 20171212 § 76

Integrationsstrategi 2018.pdf

Förslag till beslut Integrationsstrategi.pdf

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

§ 12

Dnr 2018/KS 0032 003

Integrationsstrategi

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen

- Förslaget till integrationsstrategi remitteras till barn- och utbildningsnämnden, byggnadsnämnden, gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden för synpunkter senast 29 mars.

Beskrivning av ärendet

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har i kommunplanen fått i uppdrag att ta fram en integrationsstrategi. Utvecklingsförvaltningen har arbetat fram ett förslag till integrationsstrategi med syftet att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället.

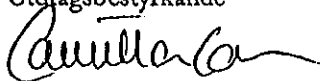
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har behandlat ärendet och föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta strategin.

Bilagor

Förslag till integrationsstrategi 20180117.pdf

Protokollsutdrag gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 20171212 § 76

Integrationsstrategi 2018.pdf

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

Integrationsstrategi

Beslutsdatum	2018-XX-XX	Dokumenttyp	Policy
Beslutad av	Kommunfullmäktige	Dokumentägare	Förvaltningschef för utvecklingsförvaltningen
Diarlenummer	2018/KS 0032 003	Giltighetstid	Gäller tills vidare

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Varför en integrationsstrategi?	3
1.2	Vad är integration?	3
1.3	Termer begrepp och definitioner som används i strategin	4
1.4	Fakta i siffror	5
2	Vison och syfte	6
2.1	Vem riktar sig strategin till?	6
3	I vilka arenor ska Tyresö kommun arbeta med integration?	7
3.1	Arbete och sysselsättning	7
3.2	Skola	8
3.3	Språkkunskap	8
3.4	Fritid	9
3.5	Bostäder	9
3.6	Delaktighet och påverkan	9
4	Hur får strategin effekt?	10
4.1	Modell för integration	11
5	Hur har vi tagit fram integrationsstrategin?	12
6	Bilagor	13
6.1	Implementering av integrationsstrategin	13
6.2	Vad tänker du på när du hör ordet integration	14

Senast reviderad av dokumentägaren	
Reviderad med anledning av	

1 Inledning

1.1 Varför en integrationsstrategi?

Det aktuella världsläget med många människor som befinner sig på flykt undan krig och förföljelse, har påverkat Tyresö kommun på flera områden. Den största utmaningen har varit att hitta bostäder till de nyanlända. För att människor ska kunna känna att de är en del av samhället behöver mottagningen av dem som kommer hit fungera på kort och lång sikt. Strategin ska ligga till grund för kommunens arbete för ett integrerat samhälle. Det viktigaste i det arbetet är att uppnå egen försörjning.

Integrationsstrategin jämförs med en policy enligt modellen för styrdokument i kommunens styrprocess.

1.2 Vad är integration?

Integration omfattar exempelvis tillträde till arbetsmarknaden, egen försörjning, delaktighet i samhällslivet och kunskaper i det svenska språket. Integration innebär inte assimilation, det vill säga förnekande av kulturell bakgrund och etnisk identitet. Motsatsen till integration är segregation och utanförskap.

Integration omfattar rätten att behålla sin kulturella särart och sin etniska identitet. Däremot måste alltid en viss anpassning ske i olika möten mellan människor och denna anpassning måste vara ömsesidig. Integrationsprocessen sker både på individuell nivå och på samhällsnivå där alla behöver ta ett gemensamt ansvar för en lyckad integration. Processen sker i form av delaktighet i olika typer av sociala relationer i samhället.

Integrationspolitikens mål ska främst uppnås genom insatser som riktar sig till hela befolkningen. Ibland måste däremot dessa insatser ske riktat mot en speciell grupp människor för att stödja och möjliggöra integration.¹

1.3 Termer begrepp och definitioner som används i strategin

Asylsökande - En utländsk medborgare som tagit sig till Sverige och begärt skydd, men som ännu inte fått sin ansökan slutligt prövad av Migrationsverket och/eller migrationsdomstol. Personen kan bo i eget boende eller i något av Migrationsverkets boenden. Ibland blir personen kvar i Migrationsverkets boende efter beviljat uppehållstillstånd i väntan på att få stöd med bosättning.

Nyanländ person

En nyanländ person är någon som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Även anhöriga till dessa personer anses vara nyanlända. En person är nyanländ under tiden som han eller hon omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år.

Ensamkommande barn

Asylsökande barn eller ungdomar under 18 år som kommer till Sverige utan föräldrar eller annan vårdnadshavare. Ensamkommande barn kan placeras i ett hem för vård eller boende (HVB) eller i ett stödboende. Avgörande för vilken form av boende som kan bli aktuellt för respektive barn är åldern på barnet och vilket behov av stöd barnet har.

Utrikes född - alla personer som är folkbokförda i Sverige men födda i annat land (det vill säga även nordiska medborgare).²

---

¹ <https://skl.se/download.id/18.../Projektplan+integrationsstrategi+20121011.pdf>

² <https://www.migrationsverket.se/OmMigrationsverket/Ordforklaringar.html>

1.4 Fakta i siffror

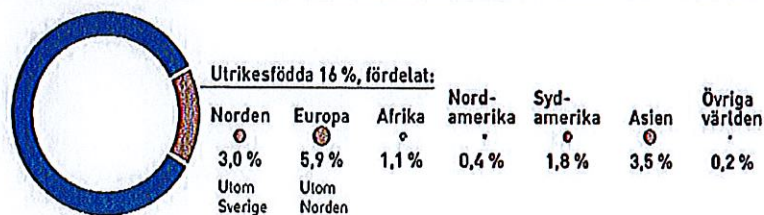
BEFOLKNING 2016

	Riket	Stockholms län	Tyresö
Folkmängd	9 995 153	2 269 060	47 103
Därav andel (%)			
Kvinnor	49,8	50,1	50
Män	50,2	49,9	50
Utländsk bakgrund*	23,2	32,1	21,3
Utrikes födda	17,9	24,1	16
Utländska medborgare	8,5	10,9	7,3
Medelålder	41,2	39,1	39,2

*Utrikes födda samt inrikes födda med båda föräldrarna födda utomlands.

Källa SCB

UTLÄNSK FÖRDELNING 2016 I TYRESÖ

Källa SCB

Tyresö kommun tog 2015 emot 141 ensamkommande barn. Under 2016 blev kommunen inte anvisad några ensamkommande barn. Under 2017 har kommunen tagit emot 17 ensamkommande barn.

Tyresö kommun tog 2015 emot 80 nyanlända personer med permanent uppehållstillstånd. 2016 var motsvarande antal människor 102. År 2017 beräknas 190 personer med permanent uppehållstillstånd bli mottagna i kommunen.

2 Vision och syfte

I Tyresös kommunplan står det; *Tyresö är en öppen, tolerant och välkomnande kommun som tar sin del av ansvaret för människor som flyr från krig och förtryck. I fokus för integrationsarbetet, som tillhör det bästa i landet, står att snabbt få nyanlända i arbete och egen försörjning.*

Syftet med strategin är att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället.

2.1 Vem riktar sig strategin till?

Integrationsstrategin riktar sig i första hand till kommunens tjänstemän, chefer och politiker, för att de ska kunna tillämpa den i sitt dagliga arbete. Strategin är också ett dokument som alla som bor och vistas i Tyresö kommun har möjlighet att läsa. Integrationsstrategin är ett övergripande dokument som vägleder och ger stöd gällande vilka områden som Tyresö kommun ska prioritera i arbetet med integration. Integrationsstrategin fokuserar i första hand på nyanlända svenskar som kommit hit från krig och förtryck. En nyanländ person är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Även anhöriga till dessa personer anses vara nyanlända.

En annan viktig målgrupp är ensamkommande barn. Varje år kommer barn och ungdomar utan medföljande förälder eller annan vårdnadshavare till Sverige för att ansöka om asyl. I Tyresö finns flera ensamkommande barn som bor på boende för ensamkommande eller i familjehem. Barnen kan antingen vänta på asyl eller ha fått permanent uppehållstillstånd. Integrationsstrategin kan också tillämpas i andra fall där det är möjligt, exempelvis för asylsökande, papperslösa, utsatta EU-migranter med flera. I Sveriges kommuner och landstings agenda för integration beskrivs att system och processer för asylmottagande, kommunmottagande och bosättning

måste utgå från att alla asylsökande är potentiella nyanlända.³ Detta gäller även för Tyresö kommuns integrationsstrategi.

3 I vilka arenor ska Tyresö kommun arbeta med integration?

Regeringen har identifierat ett antal områden som behöver utvecklas och förstärkas för att bygga ett samhälle som håller ihop och för att motverka segregation. Det handlar om effektivare etablering, fler vägar till arbete, fler som slutför sin utbildning och bättre tillgång till bostäder.⁴ Tyresö kommun vill utöver arbete, utbildning och bostad också poängtera att den sociala arenan är viktig för integration, exempelvis frididsaktiviteter och boendemiljöer. För att nå fler är det viktigt med information och agerande på flera olika arenor.

3.1 Arbete och sysselsättning

Arbete är nyckeln till nyanländas etablering i Sverige. Arbete ger, förutom egen försörjning, möjlighet att utveckla kunskaperna i det svenska språket och om det svenska samhället. Arbete bidrar också till ett utökat socialt nätverk. Många nyanlända är i yrkesverksam ålder och har såväl utbildning som erfarenhet som i större utsträckning bör tas tillvara, inte minst inom områden där det råder brist på arbetskraft.⁵ Den offentliga sektorn och näringslivet kommer under de närmaste åren att ha ett stort behov att rekrytera ny arbetskraft på grund av omfattande pensionsavgångar.

Arbete och sysselsättning mäts inom åldern 16-64 år genom följande indikatorer och fördelas på kön:

- Andel utrikes födda i sysselsättning i kommunen.
- Andel utrikes födda i kommunen som har deltagit i arbetsmarknadsprogram.
- Andel utrikes födda i kommunen som studerar.

Som ett led i strategin ska Tyresö kommun som arbetsgivare erbjuda praktikplatser. Antalet praktikplatser ska motsvara tio procent av vuxna nyanlända

³ <http://webbutsk.skl.se/sv/aruklar/skls-agenda-for-integration.html>

⁴ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/nyanlandas-etablering/mal-for-nyanlandas-etablering/>

⁵ ibid

i Tyresö.⁶ De personer som är folkbokförda i Tyresö och har bott i Sverige i max fyra år, ska ha möjlighet att söka dessa platser.

3.2 Skola

Nästan alla barn som bor eller vistas i Tyresö är möjliga att nå via skolan. Rätten till utbildning finns bland annat i den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna, som en del av de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna, samt i barnkonventionen. Vikten av utbildning tas också upp i agendan för en global hållbar utveckling som antogs 2015 av FN:s generalförsamling. Agendan består av 17 mål som under de kommande 15 åren ska uppnå tre saker: att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen och lösa klimatkrisen. Mål 4 "God utbildning för alla" syftar till att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Enligt skollagen syftar utbildningen inom skolan till "att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på."

3.3 Språkkunskap

En betydelsefull faktor för integration är språkkunskaper. Språkfärdighet påverkar individens möjlighet till arbete, delaktighet och engagemang i samhället. Att lära sig språk och utveckla det görs i många olika sammanhang, exempelvis på arbetet, praktikplatsen, skolan och fritiden.

---

⁶ Antalet beräknas på de personer som ingick i etableringen föregående år.

Språkkunskap mäts genom följande indikatorer:

- Andel personer i kommunen godkända i svenska för invandrare (SFI).
- Andel personer i kommunen som uppnått målen i de nationella slutproven för kurs B, C och D i svenska för invandrare.
- Andel elever i kommunen i årskurs nio med minst betyget godkänt i svenska som andraspråk.
- Andelen elever på gymnasiets program språkintröduktion som når betyg motsvarande årskurs nio i svenska som andraspråk

3.4 Fritid

Arbetsplatser och skolor är naturliga mötesplatser och möjlighet för integration mellan människor. Men det kan också fritiden vara. Att mötas i föreningar, idrottsklubbar, kulturarrangemang eller andra mötesplatser kan också ha en integrerande funktion. Det som skiljer fritidsaktivitet från skola och arbete är att det sker på basis av intresse och frivillighet. Det blir en arena för positiva möten. En meningsfull fritid är en viktig byggsten för ett välkomnande samhälle. Spontana mötesplatser som till exempel lekplatser, torg och caféer har en integrerande funktion i samhället.

3.5 Bostäder

Det är kommunernas ansvar att ordna bostäder till personer som anvisas till kommunen. En trygg boendesituation är en förutsättning för att nyanlända på bästa sätt ska kunna komma igång med sin etablering, lära sig svenska och komma ut i arbete.⁷ En bra mix av bostäder och variation i upplåtelseformer i alla kommundelar är viktig för integrationen. Utformningen av boendemiljöer och det offentliga rummet ska vara inkluderande för alla invånare.

3.6 Delaktighet och påverkan

Det är viktigt att alla människor har möjlighet att engagera sig i samhällsutvecklingen. Genom att delta och påverka skapar vi vår gemensamma

---

⁷ <https://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/Sv/nyheter/2016/Pages/bostadslosningar-vid-mottagande-av-nyanlanda.aspx>

framtid. Den kanske mest grundläggande är att utnyttja rätten att rösta.⁸

För att få rösta i kommunval gäller följande:

- Svensk medborgare och folkbokförd i kommunen.
- Medborgare i något av EUs medlemsländer eller medborgare i Island eller Norge och är folkbokförd i kommunen.
- Medborgare i något annat land än de som räknats upp ovan och har varit folkbokförd i Sverige i tre år i följd före valdagen, samt är folkbokförd i kommunen/landstinget.

Det finns också andra sätt att påverka. Tyresö kommun tar emot synpunkter och förslag från alla som bor eller vistas i Tyresö kommun. Det går att använda sig av synpunktshanteringen, Tyresöinitiativet eller höra av sig via brev, e-post och telefon. Det går också bra att personligen komma till kommunen och lämna synpunkter. All kommunikation och material i Tyresö kommun ska tas fram med ett normkritiskt medvetet förhållningssätt och spegla samhällets mångfald.

4 Hur får strategin effekt?

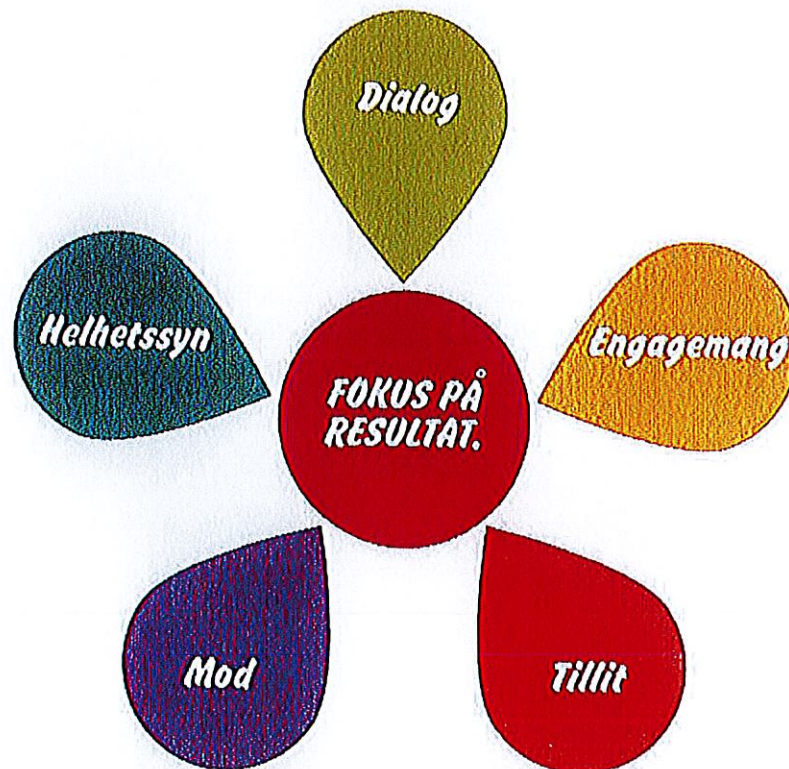
Integrationsstrategin ska ingå i planering och uppföljning på nämndnivå och verksamhetsnivå. Med integrationsstrategin som utgångspunkt ska nämnderna och verksamheterna själva skapa nämndmål, indikatorer och aktiviteter som tillhör respektive område arbete och sysselsättning, skola, språk, fritid, bostad och delaktighet och påverkan. Uppföljning kommer vara en del av styrprocessen. Speciella verktyg och stöd till verksamheterna kommer att tas fram inför nämndarbetet 2018. Integrationsstrategin kommer kontinuerligt revideras och uppdateras med de pågående insatser som sker i de olika nämnderna.

I bilaga 1 finns ett flödesschema där processen för hur strategin ska implementeras beskrivs.

⁸ <http://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/for-demokratiska-systemet-i-sverige/deka-och-paverka/>

4.1 Modell för integration

I Tyresö kommun har det tagits fram en ledarfilosofi som modell för hur ledarna kan arbeta för att nå målet att bli en attraktiv arbetsgivare. Vi kan även ha utgångspunkt i denna filosofi för att nå målet med integrationsstrategin. Så som vi vill att våra ledare ska leda i kommunen, så vill vi att vi alla ska leda varandra i ett integrerat Tyresö. Figuren kan ses som en blomma med olika färger eller som en människa. Längst upp i huvudet, det gröna fältet, finns dialog. Dialog kan symboliser vikten av en öppen och tydlig kommunikation med alla som bor och vistas i Tyresö kommun. I det gula och blå fältet, armarna, finns helhetssyn respektive engagemang. Engagemang kan stå för engagemang och nyfikenhet för varandra. Helhetssynen innebär att vi alla samarbetar för kommunens bästa. I det lila och röda fältet, fötterna, finns tillit och mod. Mod att våga lita på varandra och tillit för att kunna visa förtroende för varandra. I mitten, magen, det rosa fältet står fokus på resultat alltså arbete, sysselsättning och boende.

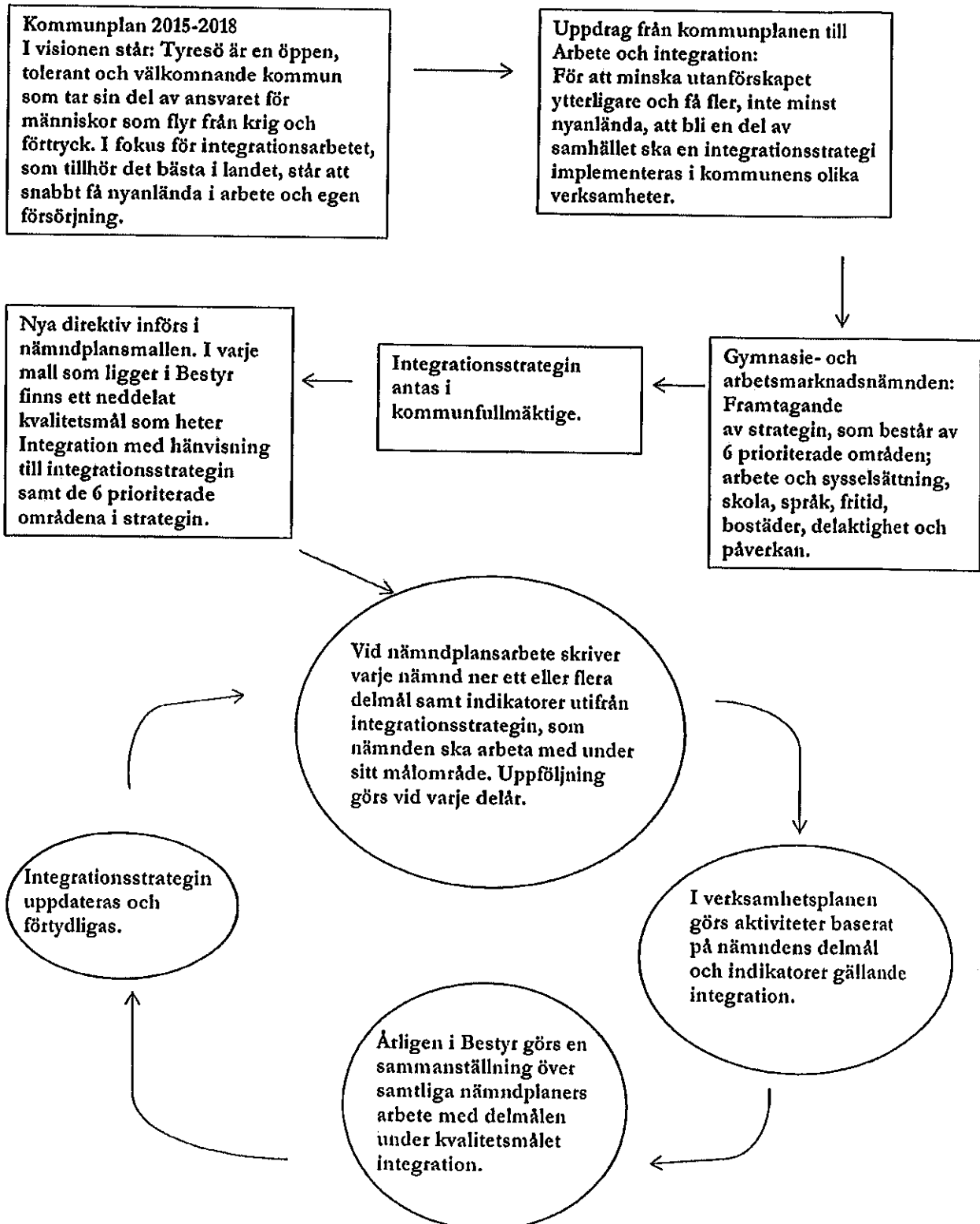
Nära ledarskap tillsammans - vi leder Tyresö framåt!

5 Hur har vi tagit fram integrationsstrategin?

En kartläggning har gjorts av olika relevanta dokument för Tyresö kommuns integrationsstrategi. Information har hämtats från interna styrdokument och andra relevanta egenproducerade planer. Dialog har förts med andra kommuner för att se hur de arbetar med integration. Andra betydelsefulla informationskällor är regering, riksdag, Sveriges kommuner och landsting, länsstyrelsen och Migrationsverket. För att förankra och bygga upp strategin har alla förvaltningar fått tillfälle att gå igenom materialet och komma med synpunkter. För att förstå betydelsen av begreppet integration för Tyresö kommun, har vi hittat värdeord genom att bygga så kallade ordmoln. Genom att fråga chefer, medarbetare och politiker i kommunen vad integration betyder för dem har vi kunnat hitta ord tillhörande vår övergripande vision om ett öppet, tolerant och välkomnande Tyresö. Det största ordmolnet finns bifogat i strategin som bilaga 2. När integrationsstrategin är antagen planeras en medborgardialog.

6 Bilagor

6.1 Implementering av Integrationsstrategin

§ 76

Dnr 2017/GAN 0060

UTDRAG

Integrationsstrategi 2018

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Anta integrationsstrategin för Tyresö kommun.
2. Integrationsstrategin införs som en del i styrprocessen

Beskrivning av ärendet

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har i kommunplanen fått i uppdrag att ta fram en integrationsstrategi. Integrationsstrategin ersätter tidigare tagna integrationsplaner.

Integrationsstrategin riktar sig främst till kommunens tjänstemän, chefer och politiker för att de ska kunna tillämpa det i sitt dagliga arbete. Syftet med strategin är att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället.

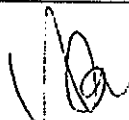
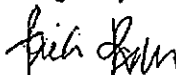
Yttrande

Daniel Westius (S) inkommer med ett särskilt yttrande för de tjänstgörande socialdemokratiska ledamöternas räkning.

Bilagor

integrationsstrategi 2018.pdf

Integrationsstrategin 2018 tjänsteskrivelse.pdf

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	---

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Särskilt yttrande

Sammanträde med gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden 2017 12 12

§ 76 Integrationsstrategi 2018

Fram till 2011 hade Tyresö kommun en Integrationsplan som var tänkt att fungera som en vägvisare för kommunens invånare beträffande kommunens arbete med integration och etnisk mångfald.

Arbetet med framtagandet av Integrationsplanen inleddes i gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden under våren 2006. Syftet med Integrationsplanen var att skapa ett levande dokument som skulle fungera som en vägvisare beträffande kommunens arbete med integration och etnisk mångfald. Integrationsplanen "Ett Tyresö för alla" antogs i kommunfullmäktige den 12 december 2006 och gällde för åren 2007–2010.

En utvärdering av "Ett Tyresö för alla" som redovisades i nämnden i maj 2011 pekade på att Integrationsplanen dittills inte fått något påtagligt genomslag i kommunens verksamheter. Två anledningar som lyftes fram var att förankringen varit svag och planen alltför detaljstyrd.

De påföljande årens nämndplaner innehöll inga ansatser att ta fram en ny integrationsplan, men vid gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens sammanträde i oktober 2013 fick utvecklingsförvaltningen slutligen i uppdrag att kartlägga hur det fortsatta arbetet med Integrationsplanen fortskred.

Kartläggningen redovisades för nämnden 2014-03-30. Slutsatsen var att integrationsplanen "Ett Tyresö för alla" hade antagits för åren 2007–2010 och var därmed inaktuell och borde tas bort som ett kommunövergripande styrdokument.

I samband med den avlämnade redovisningen yrkade vi att nämnden skulle till kommunstyrelsen påtala behovet av att aktualisera Integrationsplanen och att initiera framtagandet av en aktuell Integrationsplan. Yrkandet avslogs.

Nytt utgångsläge och framtidsperspektiv

I mars 2016 lyfte vi ännu en gång behovet av en sammanhållen och genomtänkt integrationsplan för Tyresö. Integrationsplanen skulle ta sin utgångspunkt från den tidigare planen, men skulle utformas som en konkret och koncentrerad handlingsplan för kommunens olika verksamheter i fråga om att hjälpa och vägleda nyanlända i deras etablering i kommunen.

Socialdemokraterna i Tyresö Adress: Björkbacksvägen 37 (gaveln) Postadress: 135 40 Tyresö
Telefon: 08-712 80 30 E-post: sap.tyreso@telia.com Hemsida: www.socialdemokraterna.se/tyreso

Vi såg också behovet av en ny Integrationsplan som även skulle rikta sig till och engagera raden av aktörer utanför den kommunala sfären, hela föreningslivet och med medverkan från näringsliv och frivilligorganisationer. De skulle alla utifrån sina respektive kunskaper och resurser och i samverkan med kommunen medverka i etableringsarbetet och tillföra detta arbete mycket kraft, kompetens och resurser.

Vi yrkade också att den nya Integrationsplanen skulle komma till praktisk användning senast vid årsskiftet 2016/2017.

Vad hände sedan?

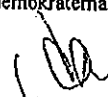

Nämndens alliansmajoritet beslutade i maj 2016 att avslå motionen och i samband med fullmäktigedebatten om motionen hävdades att det inte var möjligt att klara processen till årsskiftet 2016/17.

Vi delar inte den uppfattningen och kan nu också konstatera att det hade varit en fördel för integrationsarbetet att ha ett konkret styrdokument som vägledning i uppdraget.

Vi välkomnar det sena uppvaknandet och hoppas att den framlagda integrationsstrategin kan fungera som ett hjälpmedel för nämnderna och verksamheterna i deras uppdrag och insatser beträffande integration av nyanlända.

För den socialdemokratiska gruppen i gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

David Westius

Tyresö kommun
Utvecklingsförvaltningen
Frida Ryholt
Utredare
08-5782 96 41
frida.ryholt@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE
2017-12-05
1 (3)

Diazienummer
2017/GAN 0060 003

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Integrationsstrategi 2018

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

1. Anta integrationsstrategin för Tyresö kommun.
2. Integrationsstrategin införs som en del i styrprocessen

Utvecklingsförvaltningen

Iréne Hededal
Förvaltningschef

Frida Ryholt
Utredare

Beskrivning av ärendet

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har i kommunplanen fått i uppdrag att ta fram en integrationsstrategi. Integrationsstrategin ersätter tidigare tagna integrationsplaner.

tyresö kommun

Det aktuella världsläget med många människor som befinner sig på flykt undan krig och förföljelse, har påverkat Tyresö kommun på flera områden. Tyresö kommun som arbetsgivare måste ha kunskaper, viljan och modet att välkomna dessa människor som nyligen kommit till kommunen. Med en fungerande integration utvecklas kommunen och blir mer attraktiv för de som bor och vistas här.

Integrationsstrategin riktar sig främst till kommunens tjänstemän, chefer och politiker för att de ska kunna tillämpa det i sitt dagliga arbete. Syftet med strategin är att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället.

Integration omfattar exempelvis tillträde till arbetsmarknaden, egen försörjning, delaktighet i samhällslivet och kunskaper i det svenska språket. Integrationsstrategin är ett led i detta arbete. I strategin beskrivs i vilka arenor vi behöver fokusera på att arbeta med integration och vikten av att verka i dessa arenor. Integrationsstrategin ska fungera som ett övergripande dokument. Nämnderna och verksamheterna som är experter på sina områden skapar egna delmål och indikatorer med utgångspunkt i beskrivning av arenorna i strategin. Nämndernas arbete kan sedan följas upp och integrationsstrategin kan uppdateras och förtydligas. Genom detta nerifrån- och upp-perspektiv är förhoppningen att strategin blir levande och aktuell.

De områden som beskrivs i strategin är arbete och sysselsättning, skola, språkkunskap, fritid bostäder samt delaktighet och påverkan. Att uppnå egen försörjning är i integrationsarbetet av största vikt.

I denna första version av integrationsstrategin har endast ett fåtal indikatorer tagits fram. Dels finns indikatorer under det området som är en av grunderna för strategin, arbete och sysselsättning. Dels finns det indikatorer under området språk. En mer konkret åtgärd har också tagits fram: Kommunen som arbetsgivare ska öppna upp för praktikplatser för nyanlända.

DW
Vib

Integrationsstrategin ska ingå i planering och uppföljning på nämndnivå och verksamhetsnivå. Genom att ha integrationsstrategin att utgå ifrån kan nämnderna och verksamheterna själva skapa nämndmål, indiktaorer och aktiviteter som tillhör respektive område arbete och sysselsättning, skola, språk, fritid, bostad och delaktighet och påverkan. Uppföljning kommer vara en del av styrprocessen. Speciella verktyg och stöd till verksamheterna kommer att tas fram inför nämndarbetet 2018.

Integrationsstrategin kommer kontinuerligt revideras och uppdateras med de pågående insatser som sker i de olika nämnderna.

DW (De)

Integrationsstrategi 2018

Beslutsdatum	2017-12-12	Dokumenttyp	Policy
Beslutad av	Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	Dokumentägare	Förvaltningschef för utvecklingsförvaltningen
Diarlenummer	2017/GAN 0060 003	Giltighetstid	Gäller tills vidare

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Varför en integrationsstrategi?	3
1.2	Vad är integration?	3
1.3	Termer begrepp och definitioner som används i strategin	4
1.4	Fakta i siffror	5
2	Vison och syfte	6
2.1	Vem riktar sig strategin till?	6
3	I vilka arenor ska Tyresö kommun arbeta med Integration?	7
3.1	Arbete och sysselsättning	7
3.2	Skola	8
3.3	Språkkunskap	8
3.4	Fritid	9
3.5	Bostäder	9
3.6	Delaktighet och påverkan	9
4	Hur får strategin effekt?	10
4.1	Modell för integration	11
5	Hur har vi tagit fram Integrationsstrategin?	12
6	Billagor	13
6.1	Implementering av integrationsstrategin	13
6.2	Vad tänker du på när du hör ordet integration	14

Senast reviderad av dokumentägaren	
Reviderad med anledning av	

1 Inledning

1.1 Varför en integrationsstrategi?

Det aktuella världsläget med många människor som befinner sig på flykt undan krig och förföljelse, har påverkat Tyresö kommun på flera områden. Den största utmaningen har varit att hitta bostäder till de nyanlända. För att människor ska kunna känna att de är en del av samhället behöver mottagningen av dem som kommer hit fungera på kort och lång sikt. Strategin ska ligga till grund för kommunens arbete för ett integrerat samhälle. Det viktigaste i det arbetet är att uppnå egen försörjning.

Integrationsstrategin jämförs med en policy enligt modellen för styrdokument i kommunens styrprocess.

1.2 Vad är integration?

Integration omfattar exempelvis tillträde till arbetsmarknaden, egen försörjning, delaktighet i samhällslivet och kunskaper i det svenska språket. Integration innebär inte assimilation, det vill säga förnekande av kulturell bakgrund och etnisk identitet. Motsatsen till integration är segregation och utanförskap.

Integration omfattar rätten att behålla sin kulturella särart och sin etniska identitet. Däremot måste alltid en viss anpassning ske i olika möten mellan människor och denna anpassning måste vara ömsesidig. Integrationsprocessen sker både på individuell nivå och på samhällsnivå där alla behöver ta ett gemensamt ansvar för en lyckad integration. Processen sker i form av delaktighet i olika typer av sociala relationer i samhället.

Integrationspolitikens mål ska främst uppnås genom insatser som riktar sig till hela befolkningen. Ibland måste däremot dessa insatser ske riktat mot en speciell grupp människor för att stödja och möjliggöra integration.¹

1.3 Termer begrepp och definitioner som används i strategin

Asylsökande - En utländsk medborgare som tagit sig till Sverige och begärt skydd, men som ännu inte fått sin ansökan slutligt prövad av Migrationsverket och/eller migrationsdomstol. Personen kan bo i eget boende eller i något av Migrationsverkets boenden. Ibland blir personen kvar i Migrationsverkets boende efter beviljat uppehållstillstånd i väntan på att få stöd med bosättning.

Nyanländ person

En nyanländ person är någon som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Även anhöriga till dessa personer anses vara nyanlända. En person är nyanländ under tiden som han eller hon omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år.

Ensamkommande barn

Asylsökande barn eller ungdomar under 18 år som kommer till Sverige utan föräldrar eller annan vårdnadshavare. Ensamkommande barn kan placeras i ett hem för vård eller boende (HVB) eller i ett stödboende. Avgörande för vilken form av boende som kan bli aktuellt för respektive barn är åldern på barnet och vilket behov av stöd barnet har.

Utrikes född - alla personer som är folkbokförda i Sverige men födda i annat land (det vill säga även nordiska medborgare).²

---

¹ <https://skl.se/download/18.../Projektplan+integrationsstrategi+20121311.pdf>

² <https://www.migrationsverket.se/OmMigrationsverket/Ordforklaringar.html>

1.4 Fakta i siffror

BEFOLKNING 2016

	Riket	Stockholms län	Tyresö
Folkmängd	9 995 153	2 269 060	47 103
Därav andel (%)			
Kvinnor	49,8	50,1	50
Män	50,2	49,9	50
Utländsk bakgrund*	23,2	32,1	21,3
Utrikes födda	17,9	24,1	16
Utländska medborgare	8,5	10,9	7,3
Medelålder	41,2	39,1	39,2

*Utrikes födda samt inrikes födda med båda föräldrarna födda utomlands.

Källa SCB

UTLÄNSK FÖRDELNING 2016 I TYRESÖ

Utrikesfödda 16 %, fördelat:

Norden	Europa	Afrika	Nord-amerika	Syd-amerika	Asien	Övriga världen
3,0 %	5,9 %	1,1 %	0,4 %	1,8 %	3,5 %	0,2 %
Utom Sverige	Utom Norden					

Källa SCB

Tyresö kommun tog 2015 emot 141 ensamkommande barn. Under 2016 blev kommunen inte anvisad några ensamkommande barn. Under 2017 har kommunen tagit emot 17 ensamkommande barn.

Tyresö kommun tog 2015 emot 80 nyanlända personer med permanent uppehållstillstånd. 2016 var motsvarande antal människor 102. År 2017 beräknas 190 personer med permanent uppehållstillstånd bli mottagna i kommunen.

2 Vision och syfte

I Tyresös kommunplan står det; Tyresö är en öppen, tolerant och välkomnande kommun som tar sin del av ansvaret för människor som flyr från krig och förtryck. I fokus för integrationsarbetet, som tillhör det bästa i landet, står att snabbt få nyanlända i arbete och egen försörjning

Syftet med strategin är att utveckla och förnya samspel, arbetssätt och projekt mellan och inom kommunens verksamheter, näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningslivet och övriga civilsamhället.

2.1 Vem riktar sig strategin till?

Integrationsstrategin riktar sig i första hand till kommunens tjänstemän, chefer och politiker, för att de ska kunna tillämpa den i sitt dagliga arbete. Strategin är också ett dokument som alla som bor och vistas i Tyresö kommun har möjlighet att läsa. Integrationsstrategin är ett övergripande dokument som vägleder och ger stöd gällande vilka områden som Tyresö kommun ska prioritera i arbetet med integration. Integrationsstrategin fokuserar i första hand på nyanlända svenskar som kommit hit från krig och förtryck. En nyanländ person är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Även anhöriga till dessa personer anses vara nyanlända.

En annan viktig målgrupp är ensamkommande barn. Varje år kommer barn och ungdomar utan medföljande föräldrar eller annan vårdnadshavare till Sverige för att ansöka om asyl. I Tyresö finns flera ensamkommande barn som bor på boende för ensamkommande eller i familjehem. Barnen kan antingen vänta på asyl eller ha fått permanent uppehållstillstånd. Integrationsstrategin kan också tillämpas i andra fall där det är möjligt, exempelvis för asylsökande, papperslösa, utsatta EU-migranter med flera. I Sveriges kommuner och landstings agenda för integration beskrivs att system och processer för asylmottagande, kommunmottagande och bosättning

måste utgå från att alla asylsökande är potentiella nyanlända.³ Detta gäller även för Tyresö kommuns integrationsstrategi.

3 I vilka arenor ska Tyresö kommun arbeta med integration?

Regeringen har identifierat ett antal områden som behöver utvecklas och förstärkas för att bygga ett samhälle som håller ihop och för att motverka segregation. Det handlar om effektivare etablering, fler vägar till arbete, fler som slutför sin utbildning och bättre tillgång till bostäder.⁴ Tyresö kommun vill utöver arbete, utbildning och bostad också poängtera att den sociala arenan är viktig för integration, exempelvis fritidsaktiviteter och boendemiljöer. För att nå fler är det viktigt med information och agerande på flera olika arenor.

3.1 Arbete och sysselsättning

Arbete är nyckeln till nyanländas etablering i Sverige. Arbete ger, förutom egen försörjning, möjlighet att utveckla kunskaperna i det svenska språket och om det svenska samhället. Arbete bidrar också till ett utökat socialt nätverk. Många nyanlända är i yrkesverksam ålder och har såväl utbildning som erfarenhet som i större utsträckning bör tas tillvara, inte minst inom områden där det råder brist på arbetskraft.⁵ Den offentliga sektorn och näringslivet kommer under de närmaste åren att ha ett stort behov att rekrytera ny arbetskraft på grund av omfattande pensionsavgångar.

Arbete och sysselsättning mäts inom åldern 16-64 år genom följande indikatorer och fördelas på kön:

- Andel utrikes födda i sysselsättning i kommunen.
- Andel utrikes födda i kommunen som har deltagit i arbetsmarknadsprogram.
- Andel utrikes födda i kommunen som studerar.

Som ett led i strategin ska Tyresö kommun som arbetsgivare erbjuda praktikplatser. Antalet praktikplatser ska motsvara tio procent av vuxna nyanlända

³ <http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/skls-agenda-for-integration.html>

⁴ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/nyanlandas-etablering/mal-for-nyanlandas-etablering/>

⁵ ibid

i Tyresö.⁶ De personer som är folkbokförda i Tyresö och har bott i Sverige i max fyra år, ska ha möjlighet att söka dessa platser.

3.2 Skola

Nästan alla barn som bor eller vistas i Tyresö är möjliga att nå via skolan. Rätten till utbildning finns bland annat i den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna, som en del av de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna, samt i barnkonventionen. Vikten av utbildning tas också upp i agendan för en global hållbar utveckling som antogs 2015 av FN:s generalförsamling. Agendan består av 17 mål som under de kommande 15 åren ska uppnå tre saker: att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen och lösa klimatkrisen. Mål 4 "God utbildning för alla" syftar till att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Enligt skollagen syftar utbildningen inom skolan till "att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på."

3.3 Språkkunskap

En betydelsefull faktor för integration är språkkunskaper. Språkfärdighet påverkar individens möjlighet till arbete, delaktighet och engagemang i samhället. Att lära sig språk och utveckla det görs i många olika sammanhang, exempelvis på arbetet, praktikplatsen, skolan och fritiden.

---

⁶ Antalet beräknas på de personer som ingick i etableringen föregående år.

Språkkunskap mäts genom följande indikatorer:

- Andel personer i kommunen godkända i svenska för invandrare (SFI).
- Andel personer i kommunen som uppnått målen i de nationella slutproven för kurs B, C och D i svenska för invandrare.
- Andel elever i kommunen i årskurs nio med minst betyget godkänt i svenska som andraspråk.
- Andelen elever på gymnasiets program språkintröduktion som når betyg motsvarande årskurs nio i svenska som andraspråk

3.4 Fritid

Arbetsplatser och skolor är naturliga mötesplatser och möjlighet för integration mellan människor. Men det kan också fritiden vara. Att mötas i föreningar, idrottsklubbar, kulturarrangemang eller andra mötesplatser kan också ha en integrerande funktion. Det som skiljer fritidsaktivitet från skola och arbete är att det sker på basis av intresse och frivillighet. Det blir en arena för positiva möten. En meningsfull fritid är en viktig byggsten för ett välkomnande samhälle. Spontana mötesplatser som till exempel lekplatser, torg och caféer har en integrerande funktion i samhället.

3.5 Bostäder

Det är kommunernas ansvar att ordna bostäder till personer som anvisas till kommunen. En trygg boendesituation är en förutsättning för att nyanlända på bästa sätt ska kunna komma igång med sin etablering, lära sig svenska och komma ut i arbete.⁷ En bra mix av bostäder och variation i upplåtelseformer i alla kommundelar är viktig för integrationen. Utformningen av boendemiljöer och det offentliga rummet ska vara inkluderande för alla invånare.

3.6 Delaktighet och påverkan

Det är viktigt att alla människor har möjlighet att engagera sig i samhällsutvecklingen. Genom att delta och påverka skapar vi vår gemensamma

⁷ <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/Sv/nyheter/2016/Pages/bostadslosningar-vid-mottagande-av-nyalanda.aspx>

framtid. Den kanske mest grundläggande är att utnyttja rätten att rösta.⁸

För att få rösta i kommunval gäller följande:

- Svensk medborgare och folkbokförd i kommunen.
- Medborgare i något av EUs medlemsländer eller medborgare i Island eller Norge och är folkbokförd i kommunen.
- Medborgare i något annat land än de som räknats upp ovan och har varit folkbokförd i Sverige i tre år i följd före valdagen, samt är folkbokförd i kommunen/landstinget.

Det finns också andra sätt att påverka. Tyresö kommun tar emot synpunkter och förslag från alla som bor eller vistas i Tyresö kommun. Det går att använda sig av synpunktshanteringen, Tyresöinitiativet eller höra av sig via brev, e-post och telefon. Det går också bra att personligen komma till kommunen och lämna synpunkter. All kommunikation och material i Tyresö kommun ska tas fram med ett normkritiskt medvetet förhållningssätt och spegla samhällets mångfald.

4 Hur får strategin effekt?

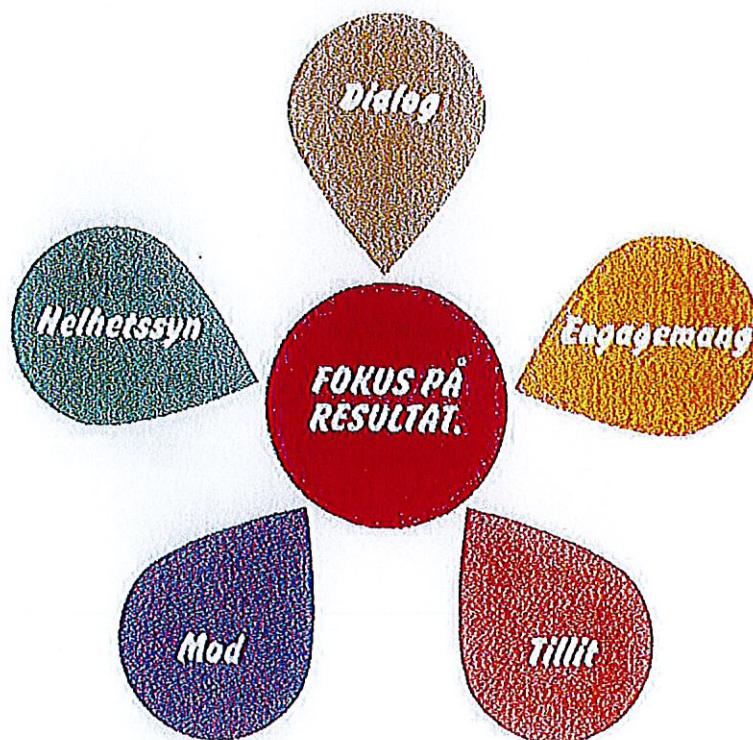
Integrationsstrategin ska ingå i planering och uppföljning på nämndnivå och verksamhetsnivå. Med integrationsstrategin som utgångspunkt ska nämnderna och verksamheterna själva skapa nämndmål, indikatorer och aktiviteter som tillhör respektive område arbete och sysselsättning, skola, språk, fritid, bostad och delaktighet och påverkan. Uppföljning kommer vara en del av styrprocessen. Speciella verktyg och stöd till verksamheterna kommer att tas fram inför nämndarbetet 2018. Integrationsstrategin kommer kontinuerligt revideras och uppdateras med de pågående insatser som sker i de olika nämnderna.

I bilaga 1 finns ett flödesschema där processen för hur strategin ska implementeras beskrivs.

⁸ <http://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/det-demokratiska-systemet-i-sverige/delta-och-paverka/>

4.1 Modell för Integration

I Tyresö kommun har det tagits fram en ledarfilosofi som modell för hur ledarna kan arbeta för att nå målet att bli en attraktiv arbetsgivare. Vi kan även ha utgångspunkt i denna filosofi för att nå målet med integrationsstrategin. Så som vi vill att våra ledare ska leda i kommunen, så vill vi att vi alla ska leda varandra i ett integrerat Tyresö. Figuren kan ses som en blomma med olika färger eller som en människa. Längst upp i huvudet, det gröna fältet, finns dialog. Dialog kan symboliser vikten av en öppen och tydlig kommunikation med alla som bor och vistas i Tyresö kommun. I det gula och blå fältet, armarna, finns helhetssyn respektive engagemang. Engagemang kan stå för engagemang och nyfikenhet för varandra. Helhetssynen innebär att vi alla samarbetar för kommunens bästa. I det lila och röda fältet, fötterna, finns tillit och mod. Mod att våga lita på varandra och tillit för att kunna visa förtroende för varandra. I mitten, magen, det rosa fältet står fokus på resultat alltså arbete, sysselsättning och boende.

Nära ledarskap tillsammans - vi leder Tyresö framåt!

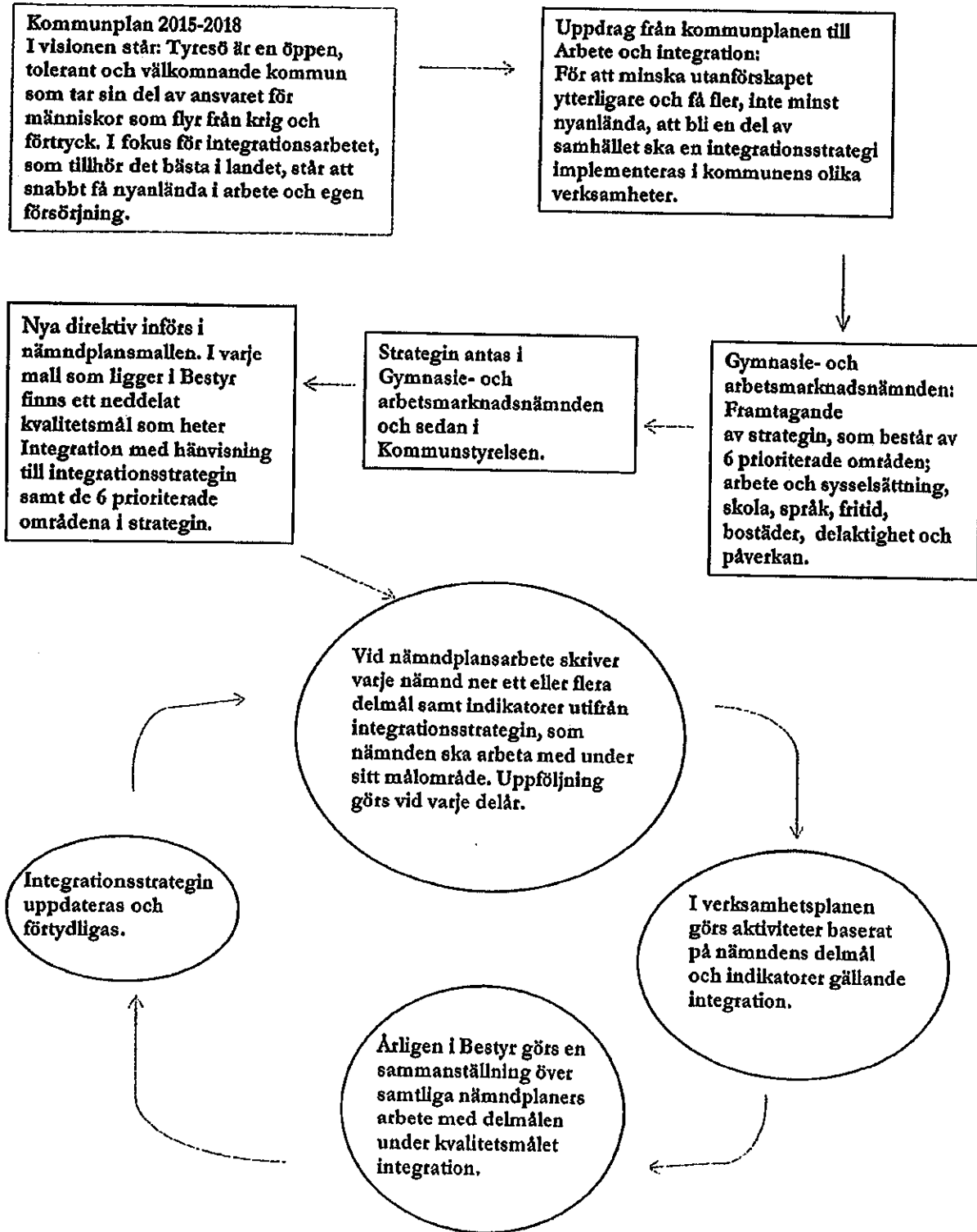
5 Hur har vi tagit fram integrationsstrategin?

En kartläggning har gjorts av olika relevanta dokument för Tyresö kommuns integrationsstrategi. Information har hämtats från interna styrdokument och andra relevanta egenproducerade planer. Dialog har förts med andra kommuner för att se hur de arbetar med integration. Andra betydelsefulla informationskällor är regering, riksdag, Sveriges kommuner och landsting, länsstyrelsen och Migrationsverket. För att förankra och bygga upp strategin har alla förvaltningar fått tillfälle att gå igenom materialet och komma med synpunkter. För att förstå betydelsen av begreppet integration för Tyresö kommun, har vi hittat värdeord genom att bygga så kallade ordmoln. Genom att fråga chefer, medarbetare och politiker i kommunen vad integration betyder för dem har vi kunnat hitta ord tillhörande vår övergripande vision om ett öppet, tolerant och välkomnande Tyresö. Det största ordmolnet finns bifogat i strategin som bilaga 2. När integrationsstrategin är antagen planeras en medborgardialog.

6 Bilagor

6.1 Implementering av integrationsstrategin

6.2 Vad tänker du på när du hör ordet integration

hållbart hållbart samhälle synlighet förändring nya personer nytänkande jobbmöjlighet ömsidsigt värdefullt
 utbildning samlande nätverk gemenskap, intetski mänsklor uto ögon mervärde tydlighet svårigheter bjuda in jobbmöjligheter
 kompetens känslor samverkan tillsammans trygghet allas lika värde alla del av helheten tolerans. bestadsbrist bra
 medförelse bygga ihop inbjudan olikheter solidaritet blandat nyfikenhet bjuda in mening svårt i praktiken
 samarbete arbete kulturkrock ansvar nyanlända lika viktigt möjlighet nyfiken berikande respekt 2017 styrka olikheter berikar
 förberedelse språk jämställdhet delaktighet gemenskap möte tillhörighet lärande
 utbyte av kunskap blandning delaktig framtid gemensamt
 kunsksp nytänk avgörande delaktig framtid tillsammans olika lika värde förståelse välkomnande
 livskvalitet samarbete, gemenskap öppenhet svårt möten tolerans sammanföra
 värderingar att ingå media mod utvecklande arbetskraft
 acceptans vara med anpassning mångfald kultur möjligheter kunskap jämlikhet utanförskap
 globalisering hjälp kommunikation utmaning utmaningar sammanhang framtidstro värde
 tillgänglighet vårt ansvar plats samhörighet utveckling utmaningar sammanhang framtidstro värde
 respektera kulturer medmänsklighet inkludering demokrati rädsla tillamod alla ska med sammanhållning förståelse kreativitet nya
 bostad kulturutveckling likheter möjligheter en möjlighet erfarenhetsutbyte spännande möten nödvändigt krocker
 intersktion sociala koder bjuda in meningsfullhet brobyggande nya intryck rasism människovärde kulturmöten lämna plats
 olikhet berikar bjuda in meningsfullhet brobyggande mångfald lära roligt

Ordmolnet är skapat av cheferna i Tyresö kommun

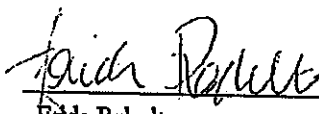
Datum 2017-12-12
 Tid 18:30
 Plats Bollmora, plan 1 kommunhuset

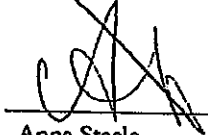
Beslutande Se närvarolista

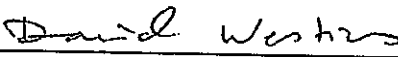
Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Utvecklingsförvaltningens stab, kommunhuset plan 7

Paragrafer 74 - 81

Sekreterare
Frida Ryholt

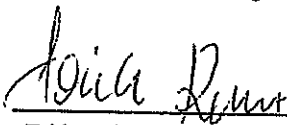
Ordförande
Anna Steele

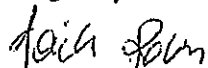
Justerande
David Westius

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden
 Sammanträdesdatum 2017-12-12
 Datum då anslaget sätts upp 2017-12-14
 Datum då anslaget tas ned 2018-01-08
 Förvaringsplats för protokollet Utvecklingsförvaltningens arkiv, Östangränd 7

Underskrift
Frida Ryholt

	Utdragsbestyrkande
---	--

Närvarolista

Beslutande

Anna Steele (L), ordförande
Peter Odelvall (M), 1:e vice ordförande
David Westius (S)
Dan Grönstedt (C)
Christian Delhage (KD) § 75-81
Katarina Helling (S)
Lennart Berglund (MP)
Bo Jakobsen (M)
Emil Kennerberg (KD) § 74
Ulla Hoffmann (V)

Ersättare

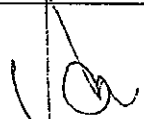
Haralampos Karatzas (L)
Kaj Runelund (M)

Övriga

Irène Hededal, Förvaltningschef, Utvecklingsförvaltningen
Erik Hamner, Gymnasie- och vuxenutbildningschef, Utvecklingsförvaltningen
Lena Beskow, Rektor Tyresö gymnasium
Karin Sundström, Utredare, Utvecklingsförvaltningen
Frida Ryholt, Sekreterare/Utredare, Utvecklingsförvaltningen

Frånvarande

Kristjan Vaigur (S), 2:e vice ordförande
Helen Dwyer (C)
Dennis Bengtson (M)
Helena Rustas (S)
Agneta Hallbeck (S)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Datum 2018-01-24
 Tid 13:00–15:00
 Plats Bollmora

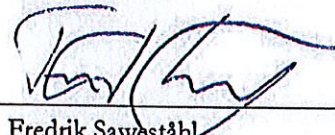
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2018-01-29

Paragrafer 1 - 16

Sekreterare
 Hillevi Elvhage

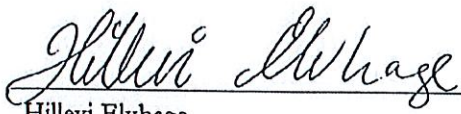
Ordförande
 Fredrik Saweståhl

Justerande
 Anita Mattsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunledningsutskottet
 Sammanträdesdatum 2018-01-24
 Datum då anslaget sätts upp 2018-01-30
 Datum då anslaget tas ned 2018-02-21
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
 Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M), ordförande
Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande
Anita Mattsson (S), 2:e vice ordförande
Ulrica Riis-Pedersen (C)
Anna Lund (KD), till och med § 12 kl. 14.35
Matika Marklund (KD), tjänstgörande ersättare för Anna Lund (KD) § 13-16
Kristjan Vaigur (S)
Marie Åkesdotter (MP)

Ersättare

Anna Steele (-)
Helen Dwyer (C)
Marcus Obligado (V)

Övriga

Bo Renman, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen, § 1-2
Jonas Jansfors, HR-chef, kommunstyrelseförvaltningen
Jimmy Andersson, förhandlingschef, kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 10
Urban Petrén, it-chef, kommunstyrelseförvaltningen
Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen
Inger Carlsson, handläggare, kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 10
Göran Norlin, chef miljö och trafik, kommunstyrelseförvaltningen
Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen
Anders Linder, controller, kommunstyrelseförvaltningen, § 1-2

Frånvarande

Dick Bengtson (M)
Jannice Rockstroh (S)
Anders Linder (S)

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--------------------

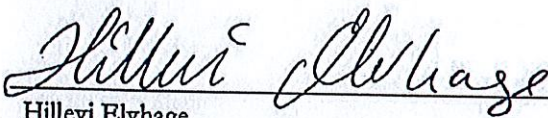
Datum 2018-02-06
Tid 18:30–19:20
Plats Bollmora

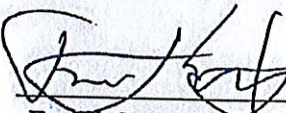
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2018-02-12

Paragrafer 19 - 32

Sekreterare
Hillevi Elvhage

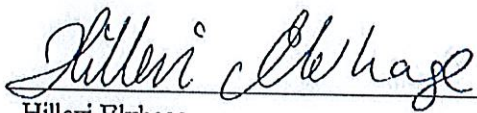
Ordförande
Fredrik Saweståhl

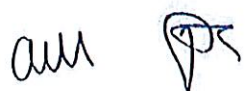
Justerande
Anita Mattsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum 2018-02-06
Datum då anslaget sätts upp 2018-02-13
Datum då anslaget tas ned 2018-03-07
Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M), ordförande
Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande
Anita Mattsson (S), 2:e vice ordförande
Anki Svensson (M)
Dick Bengtson (M)
Lotta Stjernfeldt (M)
Ulrica Riis-Pedersen (C)
Anna Lund (KD)
Kristjan Valgur (S)
Carl Johan Karlson (S)
Karin Ljung (S), tjänstgörande ersättare för Jannice Rockstroh (S)
Marie Åkesdotter (MP)
Anders Wickberg (SD)

Ersättare

Peter Odelvall (M)
Annika Henningsson (M)
Anna Steele (L)
Helen Dwyer (C)
Marika Marklund (KD)
Peter Bylund (MP)
Inger Gemicioglu (V)
Marie Axelsson Ahl (SD)

Övriga

Britt-Marie Lundberg-Björk, chef tekniska kontoret och medborgarfokus, kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen
Göran Nordin, chef miljö och trafik, kommunstyrelseförvaltningen, § 19
Maj Ingels Fagerlund, säkerhetschef, kommunstyrelseförvaltningen
Jenny Gardbrant, kanslichef, kommunstyrelseförvaltningen, § 19
Robert Skölin, politisk sekreterare, M
Christoffer Holmström, politisk sekreterare, S

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Tony Björklund, politisk sekreterare, SD
Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen
Lena Riddervold, koordinator, kommunstyrelseförvaltningen, § 19

Frånvarande

Mats Larsson (L)
Jannice Rockstroh (S)
Lennart Jönsson (S)
Anders Linder (S)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Datum 2018-02-22
Tid 13:00–15:00
Plats Bollmora

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2018-03-05

Paragrafer 17 - 40

Sekreterare
Hillevi Elvhage

Ordförande
Fredrik Saweståhl

Justerande
Kristjan Vaigur

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunledningsutskottet
Sammanträdesdatum 2018-02-22
Datum då anslaget sätts upp 2018-03-06
Datum då anslaget tas ned 2018-03-28
Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M), ordförande
Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande
Anita Mattsson (S), 2:e vice ordförande
Ulrica Riis-Pedersen (C)
Anna Lund (KD)
Kristjan Vaigur (S)
Marie Åkesdotter (MP)

Ersättare

Dick Bengtson (M)
Anna Steele (L)
Helen Dwyer (C)
Anders Linder (S)

Övriga

Bo Renman, kommundirektör, kommunstyrelseförvaltningen
Torstein Tysklind, ekonomichef, kommunstyrelseförvaltningen
Britt-Marie Lundberg-Björk, chef tekniska kontoret och medborgarfokus, kommunstyrelseförvaltningen
Jonas Jansfors, HR-chef, kommunstyrelseförvaltningen
Urban Petrén, it-chef, kommunstyrelseförvaltningen
Sara Kopparberg, stadsbyggnadschef, stadsbyggnadsförvaltningen
Magnus Lublin, förvaltningschef, socialförvaltningen, §§ 18-19
Irene Hededal, förvaltningschef, utvecklingsförvaltningen
Jenny Gardbrant, kanslichef, kommunstyrelseförvaltningen
Bertil Eriksson, chef VA och renhållning, kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 35
Åke Skoglund, seniorkonsult, kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 29
Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen
Björn Hellqvist, enhetschef fritid och friluft, kommunstyrelseförvaltningen, till och med § 29
Anna Gustafsson, exploateringsingenjör, stadsbyggnadsförvaltningen, till och med § 28
My Lundblad Wistadt, arkitekt, stadsbyggnadsförvaltningen, till och med § 28
Carolín Andersson, planarkitekt, stadsbyggnadsförvaltningen, §§ 20-28
Suzette Westling, avfallshandläggare, kommunstyrelseförvaltningen

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Klara Frosterud, arkitekt, White arkitekter, § 17

Frånvarande

Marika Marklund (KD)

Jannice Rockstroh (S)

Inger Gemicioglu (V)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

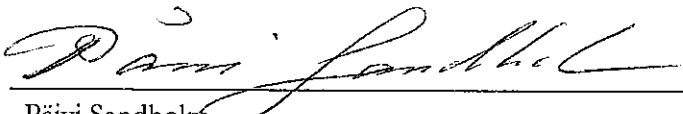
Datum 2018-03-13
Tid 15:00–16:30
Plats Bollmora

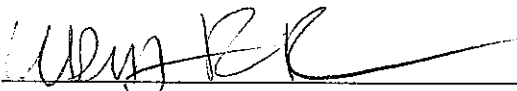
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2018-01-21

Paragrafer 5–6

Sekreterare
Päivi Sandholm

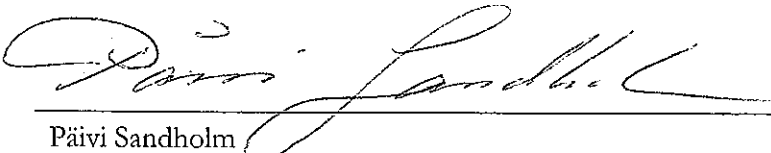
Ordförande
Ulrica Riis-Pedersen

Justerande
Pål Keusch

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Beredningen för medborgardialog och mångfald
Sammanträdesdatum 2018-03-13
Datum då anslaget sätts upp 2018-03-22
Datum då anslaget tas ned 2018-04-13
Förvaringsplats för protokollet Arkiv plan 6

Underskrift
Päivi Sandholm

Pål UR	Utdragsbestyrkande
--------	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Ulrica Riis-Pedersen (C)

Mats Fält (M)

Peter Bylund (MP)

Gunilla Dahlberg (M), tjänstgörande ersättare för Lilian Edberg (M)

Martin Skjöldebrand (L)

Per Lindén (KD)

Pål Keusch (S)

Eija Rätty (S)

Emelie Weski (S), tjänstgörande ersättare för Henrik Enocsson (S)

Ersättare

Vasilis Mavroudis (MP)

Ulla Hoffmann (V)

Övriga

Catarina Stavenberg, Konsult, Kommunstyrelseförvaltningen

Päivi Sandholm, sekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Lilian Edberg (M)

Mikael Onegård (M)

Anders Henjer (L)

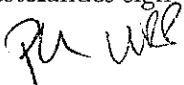
Ulf Perbo (KD)

Tom Nilstierna (C)

Henrik Enocsson (S)

Catrin Eriksson (S)

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande